

पालुडटार नगरपालिका

आ.ब. २०७४।०७५ को लागि
ऐतिहासिक प्रथम नगर सभाबाट स्वीकृत भएका
नीति, योजना तथा कार्यक्रम

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति :-	२०७४।०३।२५
सभाबाट स्वीकृत मिति :	२०७४।०३।३०
प्रमाणिकरण मिति :	२०७४।०३।३१

पालुडटार नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

पालुडटार, गोरखा

**“ पालुडटार नगरपालिकाको ऐतिहासिक प्रथम नगर
सभामा
नगर प्रमुख ई. दिपक बाबु कँडेलज्यूद्वारा प्रस्तुत भएको
आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ को नीति तथा कार्यक्रम”**

प्रमुख अतिथि माननीयज्यू,

अतिथि ज्यूहरु,

उप प्रमुख ज्यू,

नगर सभाका सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरु

कार्यकारी अधिकृत ज्यू, सूचना अधिकारीज्यू सम्पूर्ण कर्मचारीहरु, नगर परामर्श समितिका सदस्यज्यूहरु

नगर क्षेत्रमा क्रियाशील राजनैतिक दलका प्रमुख एवम् प्रतिनिधिज्यूहरु

भवानी बहुमुखी क्याम्पसका अध्यक्षज्यू, क्याम्पस प्रमुखज्यू, नगर क्षेत्रका मा.वि.का प्रधानाध्यापकज्यूहरु, विभिन्न विद्यालयका प्रधानाध्यापकज्यूहरु, इलाका प्रहरी कार्यालय ठाँटीपोखरीका प्रमुखज्यू, नगरस्तरीय विषयगत कार्यालयका प्रमुखज्यूहरु, एकीकृत योजना तर्जुमा समितिका सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरु, पूर्व जनप्रतिनिधिज्यूहरु, नागरिक समाजका प्रमुख एवम् प्रतिनिधिज्यूहरु, वडा नागरिक मञ्च, नागरिक सचेतना केन्द्र, टोल विकास संस्था, सहकारी संस्था, महिला स्वास्थ्य स्वयम्सेविका महिला, दलित, जनजाति, युवा, बाल सञ्जालका प्रमुख एवम् प्रतिनिधिज्यूहरु, समाजसेवी, बुद्धिजीवी, रेडियो बन्दीपुर र रेडियो हर्मीका पत्रकारज्यू, विभिन्न संघ संस्थाका प्रमुख एवम् उपस्थित महानुभावहरु र सम्पूर्ण नगरवासी दाजुभाइ तथा दिदिबहिनीहरु ।

यस पालुडटार नगरपालिकाको स्थानीय तह निर्वाचन पछिको पहिलो नीति, कार्यक्रम तथा बजेट सार्वजनिकीकरण समारोहमा आफ्नो व्यस्तताका बावजुद अमूल्य समय प्रदान गर्दै हाम्रो निमन्त्रणालाई स्वीकार गरी पाल्नु भएका तिथिज्यूहरु, अतिथि गण लगायत सम्पूर्ण महानुभावहरुमा म सर्वप्रथम पालुडटार नगरपालिका तथा मेरो व्यक्तिगत तर्फबाट हार्दिक स्वागत एवम् कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु । आज हामी नेपालको मध्यपहाडी क्षेत्रको प्रचुर सम्भावना भएको पालुडटार नगरपालिकाको सुनौलो भविष्य स्मार्ट सिटी सहितको नीति, कार्यक्रम तथा बजेटको सार्वजनिकीकरण गर्न गर्दैरहेका छौं । यस गरिमामय नगर सभा उद्घाटन समारोहमा नगरपालिकाको वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट सार्वजनिक गर्न पाउँदा म अत्यन्तै गौरवान्वित

भएको छु, साथै यस पावन अवसरमा विभिन्न कालखण्डमा देश र जनताको लागि प्राण समर्पण गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहिदहरुप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्न चाहन्छु ।

विश्वको अग्लो हिमाल सगरमाथा अनि सगरमाथाको देश नेपाल, शान्तिका दुत गौतम बुद्ध जन्मिएको देश, विभिन्न जातजाति, विभिन्न धर्म सस्कृति, रीति रिवाजले सजिएको देश हो सुन्दर शान्त, नेपाल । विश्व मानचित्रमा भौगोलिक रूपमा सानो भएता पनि सार्वभौमसत्ता सम्पन्न मुलुकको रूपमा रही आएको सवैलाई सर्वविदितै छ । इतिहासको एक समय छिन्न भिन्न भएको यो देशको एकिकरणको शुरुवात यसै पवित्र भूमि गोरखाबाट भएको यहाँहरुलाई थाहा नै छ त्यहि गोरखाको सुन्दर नगरी पालुङटार नगरपालिका ।

विभिन्न आरोह अवरोह पार गर्दै हालको सघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको यो अवस्थामा आइपुग्न विभिन्न कालखण्डमा नेपाली जनताको बलिदानीपूर्ण आन्दोलन एवम् शान्तिपूर्ण आन्दोलनको योगदान रहेको सवैलाई अवगत भएको कुरा हो र यसको प्रतिफलको रूपमा सघीय नेपालको संविधान घोषणा भएको तथ्यलाई दोहोर्न्याउन आवश्यक छैन । त्यही संविधानको मर्म अनुरूप अहिले हामी स्थानीय तहको चुनाव पश्चात जटिल एवम् चुनौतीपूर्ण परिस्थिति भएपनि हाम्रो गौरवपूर्ण इतिहास र उज्यालो सम्भावना युक्त भविष्यको सपना देख्दै अगाडि बढ्नुको अरु कुनै विकल्प छैन ।

यही परिप्रेक्ष्यमा हामी ऐतिहासिक लिगलिगकोटको काखमा अवस्थित पालुङटार नगरपालिकाको राज्य पुर्नसंरचना पछिको प्रथम वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट निर्माणको अभियानमा जुटेर सकेसम्म समावेशी, समतामूलक एवम् सर्वमान्य सिद्धान्तलाई आत्मसात गर्दै विविधताका वावजुद एकआपसमा हातेमालो गर्दै सहमति, सहकार्य र सद्भावको माध्यमबाट हामीले आफ्ना विकासका बाटाहरु कोर्दै अगाडि बढिरहेको स्मरण गराउन चाहन्छु ।

यसै सन्दर्भमा आफ्नो निजी स्वार्थलाई त्यागी देश र समाजको लागि जीवन समर्पण गर्ने मेरा राजनैतिक अग्रजहरु विश्वेश्वर प्रसाद कोइराला, गणेशमान सिंह, कृष्ण प्रसाद भट्टराई, गिरीजा प्रसाद कोइराला लाई सम्मान सहित सम्झन चाहन्छु, साथै पुष्पलाल श्रेष्ठ, मनमोहन अधिकारी लगायतका नेतालाई पनि सम्मान व्यक्त गर्दछु । आजको यस घडिमा हामी स्थानीय तहको निर्वाचन पश्चात स्थानीय शासन र विकासमा नागरीक आफै संलग्न हुने वातावरण सृजना भएको छ, यस अवसरलाई जनताको आर्थिक सामाजिक रुपान्तरको रूपमा उपयोग गरी जनचाहना पूरा गर्ने अवको हाम्रो प्रयास रहने छ ।

विभिन्न चरणमा योजना तर्जुमाको अवधारणा अवलम्बन गर्दै तयार भएको हाम्रो यस सुन्दर नगर पालुडटार नगरपालिकाको आ.व ०७४/०७५ को नीति तथा वार्षिक बजेट पेश गर्न आज म नगरप्रमुखको हैसियतले यस आदर्श एवम् गरिमामय सभामा उपस्थित भएको छु । इतिहासको यस अवसरमा नेपालको विभिन्न आन्दोलनमा आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने शहिद सुरेश वाग्ले, होमनाथ ढकाल लगायत सम्पूर्ण ज्ञात, अज्ञात शहिदहरुप्रति हार्दिक श्रदान्जली अर्पण गर्दछु साथै आन्दोलनका घाइते र वेपत्ताहरु प्रति सम्मान प्रकट गर्दछु ।

लोकतन्त्रको आधार बनेको स्थानीय तहको निर्वाचन हो । स्थानीय तहको गठन पछि लोकतन्त्रको स्थापना संस्थागत हुँदै आफ्नो गाउँ ठाँउमा विकासमा जनताको प्रत्यक्ष सहभागिता सुनिश्चित भएको छ । यस अवसरमा स्थानीय तहको चुनावमा उत्साहपूर्ण सहभागिता जनाउनु भएका आम पालुडटार, च्याङली, आँपपीपल, धुवाकोट, गाइखुर, मिरकोट, खोप्लाङ नगरवासीहरु तथा मतदाताहरु र निर्वाचनलाई सफल बनाउन भूमिका खेल्नु हुने सम्पूर्ण दाजुभाई, दिदीबहिनी, सुरक्षा निकाय, शिक्षक लगायत सम्पूर्ण कर्मचारीहरुप्रति आभार प्रकट गर्दछु ।

पालुडटार नगरपालिकाको स्मार्ट सिटी अवधारणा अन्तर्गत आर्थिक सामाजिक र शासकीय पद्धतिमा प्रभावकारीता ल्याउन नीतिगत बाटो देखाउने र लगानी योग्य वातावरण बनाई समग्र पालुडटारको वार्षिक बजेट प्रस्तुत गरिएको छ। एकातिर नगरवासीको उत्साह र अधिक अपेक्षा छ भने अर्कोतर्फ सीमित श्रोत र साधनका आधारमा बजेट तर्जुमा प्रस्तुत गर्नुपरेको छ । यी यस्ता अप्ठ्याराका वावजूद प्रस्तुत नीति, कार्यक्रम तथा बजेट यस नगरको विकास निर्माणको शुरुवातमा कोसे ढुङ्गो सावित हुने विश्वास मैले लिएको छु । साथै नेपालको संविधान बमोजिम विकास निर्माणका काम स्थानीय तहले छनौट गरी कार्यन्वयन गर्ने भएकोले स्थानीय तहको साधन श्रोत भरपुर रुपमा प्रयोग हुने विश्वास लिएको छु ।

उपस्थित एवं नगरवासी महानुभावहरु,

उल्लेखित आधारमा पालुडटार न.पा को आ.व. २०७४/७५ को लागि आन्तरीक श्रोत परिचालन सुदृढ बनाउदै करिब १,१५,००,०००/- राजश्व संकलन गर्ने अनुमान गरेको छु । जुन गतवर्षको भन्दा ४५,००,०००/- ले बढि हुन आउँछ । त्यस्तै नगरपालिकाको संचित कोषमा जम्मा ८४,३०,००० रहेको छ भने नेपाल सरकार केन्द्रीय अनुदान को वित्तीय समानीकरण तर्फको रु. २१,७९,१३,००० तथा सशर्त अनुदान तर्फको १७,१७,७३,००० गरी आगामी आ.व. को लागि जम्मा बजेटको सीमा रु.४०,९६,१६,००० रहेको व्यहोरा समेत समुपस्थित सबैमा जानकारी गराउँदछु ।

सभामा उपस्थित महानुभावहरु,

हामीले आर्थिक वर्ष २०७४।०७५ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा निम्न आधारलाई मार्गदर्शनको रूपमा लिएका छौं ।

१. नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा गरेका विभिन्न प्रतिबद्धताहरु ।
२. नेपालको संविधानको भाग ४ मा उल्लेखित राज्यको निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरु ।
३. चौधौं आवधिक योजनाले परिलक्षित गरेको सोच, लक्ष्य र उद्देश्यहरु ।
४. नेपालको संविधानको धारा ५९ को आर्थिक अधिकार, भाग १९ को आर्थिक कार्यप्रणाली ।
५. नेपालको संविधानको अनुसूचि ८ बमोजिम कर लगाउन पाउने क्षेत्र ।
६. स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ ले देखाएका प्रावधानहरु ।
७. राजश्व परामर्श समितिको प्रतिवेदन ।
८. श्रोत तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिको श्रोत र बजेट अनुमान सिफारिस ।
९. नेपाल सरकारको वार्षिक बजेटको सिद्धान्त, उद्देश्य र प्राथमिकता ।
१०. दिगो विकासका लक्ष्यहरु ।
११. रणनीतिक योजना तथा क्षेत्रगत गुरुयोजनाहरु ।
१२. नगरपालिकाका विषयगत समितिका प्रतिवेदनहरु ।
१४. स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन २०७४ले निर्दिष्ट गरेका विषयहरु
१५. बस्ती स्तर तथा वडाबाट सिफारीस भई आएका प्राथमिकता प्राप्त योजनाहरु ।
१६. नगरपालिकाले आवश्यक देखेका अत्यावश्यक विषयहरु ।

उपस्थित महानुभावहरु,

अब नगरपालिकाले आ.ब. २०७४।०७५ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेटका प्राथमिकता निर्धारणका आधारहरु प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

प्राथमिकिकरणका आधारहरु:

- आर्थिक विकास तथा गरिवी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने,
- उत्पादनमूलक र छिटो प्रतिफल दिने,
- राजश्व परिचालनमा योगदान पुर्याउने
- सेवा प्रवाह, संस्थागत र सुशासनमा योगदान पुर्याउने
- स्थानीय स्रोत साधनमा आधारित भई जनसहभागिताको अभिवृद्धि गर्ने
- लैङ्गिक समानता, सामाजिक समावेशीकरणको अभिवृद्धि गर्ने
- दीगो विकास, वातावरण संरक्षण र विपद् व्यवस्थापनमा योगदान पुर्याउने
- पालुडटार नगर क्षेत्रभित्रको कला र संस्कृतिको पहिचान र प्रवर्द्धन गर्ने,

- नगरपालिकाले आवश्यक ठानेका विविध विषयहरू ।

सभाका सदस्य ज्यूहरू

अब म नगरपालिकाले तय गरेका क्षेत्रगत नीतिहरू सभा समक्ष पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु :

१. वस्ती विकास तथा शहरीकरण र योजना कार्यान्वयन

- ❖ नगरपालिकाको समग्र गुरुयोजना निर्माण गर्ने र व्यवस्थित शहरको रूपमा विकास गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ । भू उपयोग नीति र जग्गाको बैज्ञानिक बर्गीकरण गर्ने विधि अपनाइने नीति लिइनेछ ।
- ❖ शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी लगायत पूर्वाधारको क्षेत्रमा लगानी वृद्धि गरी रोजगारीको अवसर वृद्धि गरी उत्पादनमा वृद्धि गरिनेछ ।
- ❖ ठाँटीपोखरी बजार क्षेत्रलाई आवश्यक क्षेत्र घोषणा गरी केन्द्र विन्दुबाट १५ मिटर दायँ बायाँ कायम गराई बजार क्षेत्रमा घर निर्माण गर्नलाई आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- ❖ पालुडटार नगरपालिकालाई नेपालकै व्यवस्थित एवम् समुन्नत नगरपालिका बनाउन देश विदेशमा विभिन्न क्षेत्रमा कार्यरत यस नगरपालिकाका विशिष्ट व्यक्तित्व र बिज्ञहरू सम्मिलित प्राज्ञिक सल्लाहकार परिषद् स्थापना र नियमित अन्तरक्रिया आयोजना गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ❖ नगर क्षेत्रमा ठूलो परिमाणमा रहेको ऐलानी पर्ति जग्गाको संरक्षण गर्न सार्वजनिक जग्गा संरक्षण समिति, गठन गरी तदारुकताका साथ सार्वजनिक जग्गा संरक्षण अभियान सञ्चालन गरिनेछ । यसको निम्ति विनियोजित बजेटको अतिरिक्त सामाजिक परिचालनको माध्यमबाट टोल विकास संस्था तथा अन्य सामाजिक संघ संस्थाको सहयोग लिइनेछ ।
- ❖ भुकम्पपछिको पुर्ननिर्माणले गति लिएको छ । भुकम्प पीडितमा नाम निस्किएको लाभग्राहीको पहिलो किस्ता लिइसकेको र दोश्रो किस्ता निकट भविष्यमा आउने देखिन्छ । यसलाई अझ सर्वसुलभ बनाउन पहल गर्नेछु र पुर्ननिर्माणको गतिलाई तीव्रता दिइनेछ साथै छुटेका घरधुरीहरूलाई पुन सर्वेक्षणलाई तदारुकताका साथ अगाडि बढाइनेछ ।
- ❖ छरिएर रहेका वस्तीहरूमा राज्यले उपलब्ध गराउनुपर्ने सेवा सुविधा उपलब्ध गराउन कठिन र खर्चिलो भएको हुदाँ भुकम्पले क्षति पुऱ्याएका समेतलाई ध्यान दिई एकीकृत वस्ती विकास गर्ने नीति लिइनेछ । व्यवस्थित शहरीकरणको निम्ति नेपाल सरकार शहरी विकास मन्त्रालय, नगर विकास कोष एवं अन्य संघ संस्थाको समन्वयमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ सुकुम्बासी (भुमी नभएका) जनतालाई समेत आवास कार्यक्रममा सहभागी गराउन केन्द्र सरकारसँग माग गर्ने व्यवस्था गराउन पहल गरिनेछ ।
- ❖ यस नगरको पूर्वाधार निर्माण तथा कृषि, पर्यटनमा बाह्य तथा अन्य लगानी भित्र्याउन सहज वातावरण सृजना गरिनेछ । सार्वजनिक-सहकारी तथा निजी क्षेत्र साभेदारी अवधारणा अनुसार नगरपालिका भित्र विकासका पूर्वाधारहरू निर्माण गरिनेछ ।

- ❖ सबै वडा कार्यालयहरूबाट यस नगरपालिकाको केन्द्र ठाटीपोखरी सम्म आउने बाटो (सडकको) स्तरउन्नती गरी सहज र सरल रूपमा आवतजावत गर्ने वातावरण बनाइनेछ ।
- ❖ नगरपालिकाभित्र नयाँ मोटरबाटो खोल्नु अघि अनिवार्य रूपमा प्रारम्भिक प्राविधिक एवम् वातावरणीय प्रतिवेदन प्राप्त भइसकेपछि मात्र अनुमति दिने नीति लिइनेछ साथै वातावरण पक्षलाई पनि ध्यान दिइनेछ ।
- ❖ पालुडटार नगरपालिकामा सवारी साधनहरूको चाप बढ्दो क्रममा रहेको एवं पार्किङको अव्यवस्थित समस्याले विभिन्न दुर्घटनाहरू हुने क्रम बढेकाले बसपार्क निर्माणको कार्यलाई सुरुवात गरिनेछ ।
- ❖ नेपाल सरकार, शहरी विकास मन्त्रालय, सडक तथा अन्य गैरसरकारी संस्था र नगरपालिकाको योजना डुप्लिकेशन नहुने योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयनको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- ❖ विकासको नाममा खेतीयोग्य जमिन चक्ला बन्दी गर्ने कार्य तीव्र रूपमा अगाडी बढिरहेकोमा यसलाई व्यवस्थित गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ । नगरपालिकाको स्वीकृतिविना कुनै पनि जग्गा प्लटिङ गर्न नपाईने र अहिलेसम्म भएका प्लटिङहरूलाई यथाशीघ्र नगरपालिकाको स्वीकृतिका लागि सूचना जारी गर्ने र नआएमा उक्त जग्गा विक्री वितरण गर्न नपाउने गरी घरवाटो सिफारिस नदिने साथै प्लटिङ अनुमति नगरपालिकाले पास गरेको वस्ती विकास, शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी मापदण्ड २०७२ अनुसार दिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- ❖ विकास निर्माणमा आयोजनाहरूको अपुरो तयारी कमजोर व्यवस्थापकिय क्षमता उपभोक्ता समितिको कमजोर आर्थिक र प्राविधिक ज्ञान, नीतिगत र प्रक्रियागत भन्कटका कारण आयोजना छनोट प्रकृया देखिनै समयमा कार्य सम्पन्न हुन नसक्नुका कारण केहि नीतिगत परिवर्तन गरेको छ । जनसहभागिता कम हुने तथा लागत सहभागिता शुन्य भएकोले दीगो विकासको अवधारणा अनुरूप नभएकोले विकास निर्माणको प्रत्येक योजनामा २०% लागत सहभागिता अनिवार्य गरिएको छ । जसले गर्दा विकासको कार्यमा सबै उपभोक्ताको अपनत्व महशुस हुने विश्वास लिइएको छ ।
- ❖ जस अनुसार उपभोक्ता समितीबाट काम गराउँदा उपभोक्ताको जनसहभागिताको कम्तिमा १०% लागत सहभागितासुनिश्चिता देखेपछि मात्र काम उपभोक्ताबाट गराउन उपयुक्त देखिन्छ र सोही बमोजिम गराउने नीति लिइनेछ।
- ❖ सार्वजनिक निर्माणको गुणस्तरीयता उपभोक्ता समितिहरूको कमजोर क्षमता, निर्माण कार्यको सुक्ष्म सुपरीवेक्षण र निर्माण व्यवसायीको कमजोर क्षमता, अनुगमनको अभावमा निर्माण भएका भौतिक संरचना छिटो/छिटो समयमा नै जिर्ण हुने गरेका छन् । सार्वजनिक निर्माणको गुणस्तर कमजोर रहेको छ । यसमा व्यापक सुधार गरी सार्वजनिक निर्माणको गुणस्तर सुधार वृद्धि गरी दोहोरो तेहोरो खर्च रोक्नु पर्ने कार्य चुनौति पूर्ण रहेको छ । यसको निम्ति प्रभावकारी अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रणालीको व्यवस्था गरी गुणस्तरीयता सुनिश्चितता गरिनेछ ।

- ❖ विकास निर्माण तथा अन्य सार्वजनिक महत्वको विषयमा सबै सरोकारवालाहरु संग गरिने सहकार्य तथा समन्वय एवम् सहभागितालाई अझ प्राथमिकता दिने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- ❖ पूँजीगत खर्च आर्थिक वर्षको अन्त्यमा गर्ने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गर्न वैशाख भन्दा पछि पूँजीगत खर्च नगर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

२. वातावरण, भूसंरक्षण, विपद् व्यवस्थापन र खानेपानी तथा सरसफाई

- ❖ वन जलाधार जैविक विविधता संरक्षण र व्यवस्थापनका कार्यक्रमहरु कार्यन्वयन गरिनेछ । वनविनास र वनको क्षयीकरण रोक्दै वनको संरक्षण व्यवस्थापन र वृक्षारोपणबाट कार्वन उत्सर्जन न्यूनीकरण गर्न सहजीकरण गरिने नीति लिइनेछ ।
- ❖ फोहोरमैला व्यवस्थापनलाई शुन्य फोहरको अवधारणा अनुरूप कुहिने फोहरलाई कडाइका साथ घरमै व्यवस्थापन गर्ने र नकुहिने फोहरलाई पुनः प्रयोग तथा सरसफाई केन्द्रमा जम्मा गरी बिक्री वितरण गर्ने नीति अंगीकार गरिनेछ । साथै सरसफाई केन्द्रको निम्ति वडा न. ४ र ५ को निम्ति एउटा र वडा न. ७ को लागि एउटा वनाउनको निम्ति जग्गा खोज्ने र तत्काल स्थापना गर्ने नीति लिईनेछ ।
- ❖ फोहोरमैला व्यवस्थापनको निम्ति सामाजिक परिचालन अनुरूप बजार व्यवस्थापन, टोल विकास, युवा क्लब, आमा/महिला समुहलाई परिचालन गरी सार्वजनिक नीजि साभेदारीमा फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ । फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि Polluter's Pay Principle को अवधारणामा फोहर गर्नेबाट कर लिने नीति लिइने छ ।
- ❖ यस नगरक्षेत्र भित्रका सार्वजनिक जग्गा पोखरी, पानीका मुहान तथा श्रोत वनक्षेत्र आदिको लगत संकलन गरी संरक्षण गर्ने नीति लिइने छ ।
- ❖ नगरपालिका क्षेत्रभित्र संचालन हुने प्रत्येक विकास निर्माणका कार्यहरुको अनिवार्यरूपमा वातावरण प्रभाव मूल्याङ्कन (IEE/EIA) गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ❖ दुर्लभ लोपोन्मुख तथा स्थानीय जीव जन्तु, र वनस्पतिको संरक्षणका लागि बाल उद्यान स्थापना सहयोग गरिनेछ । साथै प्राकृतिक ताल तलैयाहरुको संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ❖ खुला दिशामुक्त घोषणा भइसकेको यस नगरपालिकामा शौचालयबाट निस्किएको मलमुत्रलाई बायो-ग्याँस मा परिणत गरि घरायसी इन्धनको रूपमा परिणत गर्ने जसले गर्दा वनजंगल फडानीमा रोक ल्याई वातावरण स्वच्छ र हराभरा हुन पुग्छ ।
- ❖ घरभित्रको धुँवा प्रदुषणमा कमी ल्याउनको लागि पा.न.पा. हरेक टोलमा सरकारी मापदण्डका माटोको चुलो बनाउने सिपका साथै चुलो निर्माण गर्ने जसले गर्दा वन विनासमा रोक ल्याउनुका साथै महिला तथा बालबालिकाको स्वास्थ्य सुधार हुनुका साथै प्रदुषण मुक्त भान्सा हुन जान्छ ।
- ❖ नगरपालिकामा सवारी साधनबाट हुने वायु प्रदुषण लाई नियमन गर्न वायु प्रदुषण मापन केन्द्र स्थापना गर्न पहल गरिनेछ।

- ❖ खेर गएका प्राकृतिक वनस्पति प्रयोग गरी बैकल्पिक उर्जाको रूपमा ब्रिगेट उत्पादन सम्बन्धि सिप प्रदान गर्ने जसले गर्दा रोजगार प्रदान गर्नुका साथै बातावरण संरक्षणमा सहयोग पुग्ने र स्थानीय स्तरमा उर्जा संकलनलाई समाधान गर्न सक्छ ।
- ❖ बातावरण संरक्षण, भूसंरक्षण का नीति वन कार्यालय तथा अन्य संघ संस्थाको सहयोग र समन्वयमा वृक्षारोपण कार्य तथा जलवायू अनुकुलका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ यस नगरपालिका भित्र रहेका ताल, तलैया, पोखरी, पर्यटकिय धरोहर आदी Public, Private, Partnership को अवधारणामा विकास गरी स्थानीय तहमा पर्यटकीय एवं बातावरणीय सन्तुलन कायम राखी सन्तुलित विकासको अवधारणा अघी बढाउने नीति लिइनेछ ।
- ❖ पा.न.पा. भित्र प्लाष्टिकका भोलालाई विस्थापित गरि निश्चित मापदण्डमा स्थानीय स्तरमा वातावरणमैत्री भोला उत्पादन गरी स्थानीय बातावरणलाई सफा, सुगन्ध र हराभरा बनाउने नीति लिइनेछ ।
- ❖ नविकरणीय उर्जाको प्रयोग/उपभोग प्रवद्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ❖ सडक सौर्य बत्ती जडान एवं लिंगलिंगकोटमा धप्लफर्षी को लागि पहल गरिनेछ ।
- ❖ नगरलाई हरित नगर बनाउने उद्देश्यले सडक किनार वृक्षारोपण गर्ने कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- ❖ पा.न.पा. भित्र रहेका सामुदायिक जंगलबाट सालको पात प्रयोग गरी दुना टपरी उत्पादन गर्ने नीति लिइनेछ, जसले खेर गएको पातबाट आयआर्जन गर्नुका साथै बातावरण संरक्षण गर्न मद्दत पुग्न जाने विश्वास लिएको छु ।
- ❖ खानेपानी तथा सरसफाई अन्तरगत अति आवश्यकता भएको ठाँउ र अति ठूलो योजनाहरुलाई विशेष प्राथमिकता दिई योजना बनाईनेछ ।
- ❖ विपद् व्यवस्थापनलाई लक्षित गर्दै दैवी प्रकोप व्यवस्थापन कोषमा रकम जम्मा गर्न वजेट विनियोजन तथा अन्य गैरसरकारी निकायसंग समन्वय गरी कार्य गरिनेछ । आपतकालीन अवस्थाको लागि खाद्य भण्डारको व्यवस्था गर्न सुरु गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

३. सामाजिक विकास तथा सामाजिक परिचालन

- ❖ अमरज्योति मा.वि. लुइटेललाई आवासीय विद्यालयको रूपमा विकास गर्ने नीति लिईनेछ ।
- ❖ पा.न.पा को एकमात्र धरोहर भवानी बहुमुखी क्याम्पसको स्तरउन्नोतिका लागि विशेष कार्यक्रम ल्याइनेछ । साथै विश्वविद्यालय अनुदान आयोग लगाएत सरोकारवाला निकायसंग हातेमालोका निम्ति विशेष समन्वय गरिनेछ ।
- ❖ नगरपालिकामा स्वास्थ्य तथा शिक्षा कोष स्थापनाको लागि एकीकृत सम्पति कर लिदाँ प्रत्येक करदाता वाट प्रति रोपनी रु. १० अतिरिक्त कर लिइनेछ ।
- ❖ नगरपालिकाका ज्येष्ठ नागरिकहरुको मनोबल उच्च राख्न जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । जेष्ठ नागरिकको सम्मानका लागि दिवा विश्राम घर

निर्माणमा प्राथमिकता दिइने छ, जसका कारणले ज्येष्ठ नागरिकहरूको क्लब निर्माण हुन गई उहाँहरूको सीप, अनुभव हस्तान्तरण गर्न सहयोग पुग्नेछ ।

- ❖ फरक क्षमता भएकाहरूलाई प्रोत्साहन गर्न योजना तर्जुमामा उनीहरूको सहभागितालाई अनिवार्य गरी सीप विकास एवं आय आर्जनका कार्यक्रमहरू लागू गरिनेछ ।
- ❖ महिला हिंसा न्यूनीकरण समिति तथा इलाका प्रहरी कार्यालय संग समन्वय गरी विभिन्न कार्यक्रमहरू अगाडि बढाइनेछ ।
- ❖ जनजाति, अल्पसंख्यक, मुस्लिम लगायत दलितहरूलाई लक्षित गरी सीपमूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ नगरपालिकालाई वालमैत्री नगरपालिका बनाउन वाल क्लवहरूलाई सशक्तिकरण गरी वालवालिकाको क्षेत्रमा काम गर्ने गैरसरकारी संस्थासँग समन्वय गरी विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ वाल मृत्युदर न्यून गर्न तथा प्रजनन स्वास्थ्य लगायतका क्षेत्रमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ❖ सामाजिक विकास तर्फ सावीक पालुडटार न.पा मा टोल विकास संस्था गठन भैसकेको छ साविक धुवाकोट मिरकोट र खोप्लाड गा.विस का सम्पूर्ण टोलमा टोल विकास संस्था गठन गरी योजना तर्जुमा र विकास निर्माण मा टोल विकास संस्थाहरूलाई परिचालन गरिनेछ । यस नपा भित्रका स.घ, संस्था टोल वि. संस्था आमा समुह, यूवा क्लव वाल क्लवहरू लाई पानपा मा दर्ता स्वीकृत गर्न लगाई नियमन गरिनेछ ।
- ❖ विकास निर्माण लगायत अन्य कार्यमा सामाजिक परिचालनलाई महत्वपूर्ण औजारको रुपमा प्रयोग गरिनेछ । यसका लागि टोल विकास संस्था, युवा क्लव, वाल क्लव, आमा समूह, महिला समूहलाई सशक्तिकरण गर्ने विविध कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

४. कृषि तथा पशुपालन

- ❖ कृषि क्षेत्रको विकास : पालुडटार नपाको वृहत कृषि गुरुयोजना तयार पारी कृषि क्षेत्र निर्धारण गरिने छ । पा.न.पा को हावापानी अनुरूप कृषि पकेट क्षेत्र निर्धारण कार्यक्रमलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- ❖ खारखोला तथा धौखोला एवम् शोरादेखि विर्दी सम्मको क्षेत्रलाई अर्गानिक कृषि क्षेत्र एवम् पशुपालन क्षेत्रको रुपमा विकास गर्ने र वारविसे, दोभान, पुतली खेत लगायतको क्षेत्रलाई तरकारी खेती एवं दुग्ध उत्पादन क्षेत्रको रुपमा विकास गरी कृषि तथा पशु कार्यालय सँग समन्वय गरी विविध कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ च्याङली तथा धुवाकोट र गाइखुरको पौवाटार तथा कमलटार क्षेत्रलाई लिची पकेट क्षेत्र घोषणा गरि सोहि अनुसार कार्यक्रमहरू ल्याइनेछ ।
- ❖ कृषि, पशुपंक्षी पालनमा उचित प्रोत्साहन दिई दुध जन्य पदार्थ फुल मासु लगायत अन्य अन्नवालीमा यस नगरलाई आत्मनिर्भर बनाउने नीति लिइनेछ, जस अन्तर्गत आफ्नै नगरमा दुध, मासु लगायत व्यवसायमा अनुदान दिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ❖ स्थानिय बासिन्दा, कर्मचारी, व्यापारी, शिक्षक लगायतको लगानीमा शीत भण्डार तथा अन्य कृषि क्षेत्रमा लगानीको लागि खोलिएका कम्पनीहरूलाई प्रोत्साहन दिईनेछ ।

- ❖ कृषि तथा पशु कार्यालय र गैर सरकारी संस्थाको समन्वयमा व्यवसायिक कृषि तथा पशुपालन कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । कृषिको व्यवसायीकरण, आधुनिकीकरण, यान्त्रिकरण गर्ने नीति लिइनेछ । दुग्ध पदार्थमा आत्म निरभर बनाउन किसानहरुलाई किसान क्लव तथा आमा समूहमा आवद्ध गराई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ❖ पा.न.पा. भित्र सिंचाई नपुगेकामा साथै बाँझो बसेका पाखा पखेरोमा अदुवा हलेदो जस्ता मसलाजन्य बस्तु उत्पादन संकलन तथा प्रशोधन गर्ने नीति लिइनेछ ।

५. सिंचाई

- ❖ पा.न.पा मा रहेका ठूला टार तथा बेशीहरुमा सिंचाई सुविधा व्यवस्था गर्न नदीहरुबाट पानी ल्याउनका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ साथै नगरपालिका भित्र रहेका साना सिंचाई कुलोहरुको स्तरोन्नेती गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ❖ मझौला बाँध बाधी खोलाको पानी संचित (जम्मा) गरी नयाँ प्रविधिको सिंचाई प्रविधि जस्तै थोपा सिंचाई आदि प्रयोग गरी तरकारी खेती जस्ता व्यवसायलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

६. सुशासन तथा सेवा प्रवाह

- ❖ नगरपालिकाको आन्तरिक प्रशासन एवं व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी र व्यवस्थित बनाउने विभिन्न विनियमावलीहरु निर्माण गरिनेछ ।
- ❖ सेवा प्रवाहमा जवाफदेही एवं प्रभावकारीता ल्याउने कार्य सम्पादन मूल्याङ्कनका आधारहरुमा दण्ड, पुरस्कार तथा प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ❖ प्रशासनिक क्षमताको विकास गरी जनताप्रतिको जिम्मेवारी र उत्तरदायित्व बहन गर्ने व्यवस्था मिलाई कानूनको परिपालना, सेवा प्रवाहमा प्रभावकारीता र सुदृढ सक्षम सुशासन कायम गरी सेवा प्रवाहमा प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- ❖ गैरसरकारी संस्थाका कार्यहरुलाई अनुगमन तथा नियमन एवं एक आपसमा समन्वय गराउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- ❖ नगरपालिका भित्र इन्टरनेट प्रयोगलाई सर्भसुलभ बनाई भ(नयखभचलबलअभको माध्यमबाट जनतालाई सेवा प्रवाह गर्ने नीति लिइनेछ ।

७. खेलकुद, पर्यटन तथा आय आर्जन

- ❖ पर्यटन पूर्वाधारको विकास र प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ❖ लिगलिगकोट लगायत अन्य ऐतिहासिक कोटहरुको विकासको निम्ति संस्कृति पर्यटन तथा नागरिक उडडयन मन्त्रालय, पर्यटन बोर्ड, पुरातत्व विभाग लगायत अन्य संघसंस्थाको सहकार्यमा विविध कार्यक्रमहरु ल्याइनेछ ।
- ❖ लामो समय देखि प्रचार प्रसार गरिदै आएको लिगलिगो दौडलाई निरन्तरता दिदै यसलाई थप विकास गरी यस नगरलाई खेलकुद पर्यटक स्पोर्टस् टुरिजमबाट नेपाल र अन्तराष्ट्रिय रुपमा चिनाउने प्रयास गरिनेछ ।
- ❖ ऐतिहासिक भल्किने गरि नगरपालिकाको नाम लीगलिग पालुडटार नगरपालिका राख्नका लागि पहल गरिनेछ ।
- ❖ भ्यू टावर निर्माण गर्न प्रोत्साहन गरी पा.न.पा भित्रका ऐतिहासिक कोटहरुलाई पर्यटकीय रुपमा सरल बनाउने नीति लिइनेछ ।

- ❖ नगर स्तरीय खेलकुद, अन्तर क्लव स्तरीय खेलकुदको विकासका लागि नगर क्षेत्रका क्लवहरुबीच खेलकुद प्रतियोगिता आयोजना गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ❖ यस नगरमा राष्ट्रिय स्तरको प्रतियोगिता आयोजना गरी यस नगरलाई खेलकुद नगरीको रूपमा विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ❖ पालुडटार नगरपालिका भित्र रहेको विमानस्थललाई पुन सञ्चालनमा ल्याउन विशेष पहल गरिने छ ।

द. अन्य क्षेत्रका नीतिहरु

- ❖ नगरपालिकाको आन्तरिक आय बढाउन करका क्षेत्रहरु पहिचान गरी करको दायरा बढाउने र करदाता शिक्षा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ नगरपालिका भित्र विभिन्न वगरहरुमा सञ्चालित क्रसर उद्योग लाई नियमन गरी करको दायरामा ल्याइनेछ ।
- ❖ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको नियमन गर्ने नीति लिइनेछ । साथै सहकारी संस्थाहरुको नियमन र व्यवस्थित गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ❖ उपभोग्य वस्तुहरुको आपूर्ति, भण्डारण र व्यवस्थित वितरण प्रणालीको नीति लिइनेछ ।
- ❖ पालुडटार भित्र रहेका सम्पूर्ण मन्दिर, मठ, चर्च, गुम्बा, मस्जिदहरुको सम्पूर्ण अभिलेख राखी मन्दिरहरुको प्रोफाइल तयार गर्ने र मन्दिरहरुको उचित संरक्षण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ❖ नेपाल सरकारको कानून लाई परिपालना गराउन कुनै कसुर बाँकी राखिने छैन । कानूनले निश्चित मापदण्ड भित्र रही बेचबिखन गर्न दिइएको मध्यपान, धुम्रपानलाई कानून अनुसार व्यवस्थित गरिनेछ । सार्वजनिक ठाउमा सुर्तीजन्य एवम् मदिरा प्रयोगलाई निषेध गरीनेछ । साथै कानून कार्यान्वयन गर्न स्थानीय प्रहरी प्रशासनको सहयोग लिइनेछ ।
- ❖ पा.न.पा. ७ च्याडलीमा औद्योगिक क्षेत्र स्थापना गर्न थालिएको प्रयासलाई मूर्त रूप दिन नेपाल सरकारसँग माग गरिने छ ।
- ❖ नगरपालिका आउने जाने सुविधाको निमित्त नगर बस सञ्चालन पब्लिक, प्राइभेट पार्टनरसिप आधारमा गरिनेछ ।
- ❖ नगरपालिकाको रिड.रोडको अवधारणालाई अगाडि बढाई सो को स्तरउन्नती गर्न सरोकारवाला सबैसँग समन्वय गरि कार्यक्रम अगाडि बढाइनेछ ।
- ❖ नगरपालिका भित्र रहेका मोटरवाटोहरुको लागत कट्टा गर्ने कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाइनेछ ।
- ❖ यूवा तथा महिला उद्यमीलाई प्रोत्साहन गरि नगरपालिकाबाट पलाएन हुनबाट जोगाउने नीति लिइनेछ ।
- ❖ नगर यातायात गुरुयोजनामा पछि मिसिएका साविकका खोप्ला, मिरकोट र धुवाकोट गा.वि.स हरूको बाटोको बर्गिकरण गरि सोहि अनुसार योजना बनाइनेछ ।

उपस्थित एवं नगरबासी महानुभावहरु,

अन्तमा, स्थानीय तहको निर्वाचनमा मतदान गर्नुहुने सम्पूर्ण नगरबासी मतदातालाई पुनःधन्यवाद दिन चाहन्छु । योजना तर्जुमाका सबै चरण पुरा गर्दै नगरसभाको यस अवसरसम्ममा ल्याई सभालाई सफल पार्न योगदान गर्नुहुने सम्पूर्ण पदाधिकारी, सदस्यज्यूहरु, सल्लाहकार एवं सुभावदाताहरु, कर्मचारीहरुहरु प्रति हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

धन्यवाद, जय पालुडटार ।